

DZEJA BĀRNĪM

M.Kulgajeva zīm. 1992

SATURS

(saprge)

Vysa taisneiba par blaktim

(Koiru Kaiva)

Pošys vārdivis

As jau vēl gulātu

Lai tik strōdoj!

Zeimiejumi

Rudzupučom draugs

Vaicōjums

Septeini. Deļ kam septeini?

Tai - pa vydam

(Madsolas Jōņs)

APRILŠ

NARŌTNŌ SAULÁ

ZĪMYS NAKTŠ

DZĪSMIS PAVASARAM

(Marija Andžāne)

VUŠKEŅU SARUNA

ZĪMYS MŌTÁ

(Šk. Brōks)

Zīma

Pavasars

(Viktors Mundurs)

Vosora

(Ant. Antonijs)

Rudiņš

(J. Rečs)

Pec leita

(Aļberts)

Mozō ganeitá

(J. Cakuls)

Bārnū dīnōs

(O. Rupaiņš)

Mōtis laimá

Riti spēleitá!

(J. Pabērzs)

Kūču dīnys vokorā

Bārni Zīmys svātku reitā

(F. Trasuns)

Pārkiunš

RUDINŠ

ZĪMA

PAVASARŠ

VOSORA

(Ontons Slišāns)

RUDINÁ VOLŪDYS

Maņ vosora

(Pīters Jurciņš)

BĪZŌ PĪNA DĪNA

(Leontīna Apšeniece)

JUBILEJA

PUPU TOLKA

MEIKLIS

BRŪKOŠKYS

2007, saprge

Vysa taisneiba par blaktim

Pavasār, kod eisōs nakts,
Mežā staigoj rasnōs blakts.
Jōm iz rogu sylna aug,
Spōrni zylom spolvom,
Pošys zaļom golvom.
Mežā naktīs skali bļauņ,
Stompoj kōjom leikom.
Jōm iz āstis osi zori,
Ausš ai lelim puškim;
Mežā gonōs blakšu bori
Tai kai meža rukši.
Rudiņūs jōs losōs borūs,
Sāstās vysys kūku zorūs
I iz syltōm zārnōm skrīn.

2009, *Koiru Kaiva*

Pošys vārdivis

Mām, mām, redzi, redzi!?

Vārdivis mōrkā šudiņ doncoj i doncoj -

Jōm – lelī svātki.

Mām, mām, skotīs!

As siežu i siežu mōrka molā

I maņ naapneik pietāt.

Mām, mām, voi tu zyni deļkam?

Vārdivis mōrkā šudiņ doncoj i doncoj -

Nazkas jōm spielej?

Mām, mām, klausīs, klausīs!

Pošys lākoj i pošys dzīd -

Sovā vārdivu mālī...

As jau vāļ gulātu

..As jau vāļ gulātu,

A sauleitá jau kitynoj dagunu!

Ai, gribīs vāļ pagulāt.....

Bet žāl nūgulāt tū breidi

Kod sauleitá īpeļdās mýsu pogolmā

Iz zalá i dzaltona pavasara pologa.

As zynu: vysi býš prīceigi:

I sīnōži, i tauryni, i kačeišs...

I suneišs...

Labi, vāļ tik mozu, mozu strāčēiti

Guļtenī pazavōļōšu...

I tod - kai skrīšu ōrā

Pavasara sauleiti

Sagaidāt!!!

Žāl gon tū strāčēiti nūgulāt...

Lai tik strōdoj!

Līpa m̄ysu pogolmā

Pylna ai biṭom.

Pylna, pylna.

Tōli, tōlu : zum, zum

Var sadzierdāt.

Zum, zum!

Tōli, tōli!

Lai tik strōdoj biṭs,

Lai tik strōdoj!

Lai vōc madu. Lai vōc madu!

Nu pučom, nu pučeiṭom

Zīmā garšeigs mads b̄jš goldā.

Ai boltu maizi i pīnu.

Zum, zum, zum!

Zeimiejumi

Pajiemu raibu zeimuli,

I izzeimieju pļovu

Pajiemu dzaltonu zeimuli

I izzeimieju cōleiti mozeņu, mozeņu

Pūkainu, pūkainu.

Pajiemu malnu zeimuli

Zeimeišu nakti.

Malnu, malnu, tymsu, tymsu.

Pajiemu boltu zeimuli

Zeimiešu mýsu sātu:

Vyss bolts, vyss, vyss bolts -

i golds, i krāslys i paņ krāsla kōjis.

Ka kas prasās - Deļkam vyss bolts?

Atbiļdeišu - tei ir teirōkō krōsa,

Tei ir lobōkō krōsa.

A pi mýsim sātā – tok vyss ir bolts i teirs!

Rudzupučom draugs

Voi zynit, cik manī bliņņu i palaidneibu mōjoj?

Minit nu! Cik, cik? Nā, naatmināt, vys!

- Tik, cik rudzūs rudzupuču zīd!

Nu kū as varu padarāt,

ka pateik maņ mozū brōli syrbynōt?

Na jau aiz ļauna prōta, nā

Vīnkōrši - taipaṭ.

Nu kū as varu padarāt,

ka nogi nīz i nīz, kai māma soka?

Tok vajag dagrīzṭ, atgrīzṭ, paskryuvāt,

vīnkōrši - taipaṭ.

Nu kū as varu padarāt,

ka napateik maņ kōjis mozgōt?

Ni jau deļtam, ka nateireigs as,

vīnkōrši – taipaṭ.

I vāļ, i vāļ, i vāļ...

Voi tagad zynit, cik manī bliņņu i palaidneibu mōjoj?

Pareizi:

- Tik, cik rudzūs rudzupuču zīd!

Vaicājums

Kai, kai Tu vaicāji?

Ka būtu tai, kai as grybu?

Oooooooooooooooooo...

Jo būtu tai, kai as grybu...

Tod kompetu kūki augtu

Vysapleik munai sātai...

I zori tīm kūkim būtu zemli, zemli.

A voi nā!!!

Jo būtu tai, kai as grybu...

Tod maņ būtu 5 kači

1 malns, 1 bolts, 1 ryžs i 2 raibi.

3 suni - Šariks, Bobiks, Reksš

Jo būtu tai, kai as grybu.....

Oooooooooooooooooo....

As spieleitūs i spieleitūs, i spieleitūs...

Ka būtu tai, kai as grybu!

Septeini. Deļ kam septeini?

Septeini vieji nu četrōm pušom pyuš.

Ui, kai pyuš, a voi gaudoj?

- Septeini vieji?

Septeinys bezdeleigys iz div vodim sād.

Ui, kai sād, a voi tup?

- Septeinys bezdeleigys?

Septeinys spāris laidelejās ap vīnu saulispuči.

Ui, kai laidelejās, a voi lidoj?

- Septeinys spāris?

Septeini mōkūni dabasūs peļđ.

Ui, kai peļđ, a voi šyupojās?

- Septeini mōkūni?

As ejmu pa pļovu vīna.

Ui, kai ejmu, a voi skrīnu?

- Vīna pošā?

Nā,

.....septeini vieji,

.....septeinys bezdeleigys,

.....septeinys spāris,

.....septeini mōkūni

.....leidza maņ!

Tai - pa vydam

Nu, kai ta tav, biernes, it?

Nav ni švaki,

nav ni labi.

Ir tai - pa vydam.

Nu, kai ta tav, biernes, nav solts?

Nav ni solts,

nav ni korsts.

Ir tai - pa vydam.

I kur ta tu, biernes, isi?

Ni pa labi,

ni pa kreisi.

Tai - pa vydam!

1943, Madsolas Jōņs

APRILŠ

Ai malym māli nūzīdis
Kai uguneigu neļki,
Iz bārza skaidys izsiedis,
Kai kugī brauc pa peļki.

Viers uņu polu iudinim
Tys draiski putōs perās.
Plieš pušu sagu pumpurim
I zagleigs īškā verās.

Ai pyupolpierstim biteitis
Tys sovā sauvī glauda,
I meklej pyrmōs pučēitis,
Patš soldū sulu bauda.

Iz zorim putnus salicis,
Tīm senōs sviļpis dola.
Nu bārza sulys nūreibis,
Grīž jandalu bez gola.

Pi dabasgrīstim pacielis,
Nas mōkūni kai paiji.
Tod zemeigs, golvu atsedzis,
Sveic sovu brōli maiji.

NARŌTNŌ SAULÁ

Nūzūg reita ausekleiti,
Mōkūņmotus saciertoj
I ai myglys maitineiti
Draiskuleigi pajūkoj:

Nūtver tū aiz boltīm motim,
Nūnirb septeiņkrōsu piersti,
I gar sapņōtōjis acim
Pazib gaišys ugunš dzierkstis.

Tod jei īlāc lynu laukā,
Gūzejās i klusi smaida;
Skrīn pi bārzim — rosu brauka,
Lein zam kūkim — ānys baida.

Īnyrst azarā kai nāra,
Streipoj dybynā pa smiļktim
Maun kur viļņu dzīsmā sāra,
Apzaberās putu myltym.

Atver iudiņrūzjom plokstus,
Prižu jaunaudžom līc golus,
Burtoj malnūs mōkūņrokstus,
Īdadz varaveikšņu skolas.

I tod, kolnu pōrkōpusá,
Valk kai steigys motu līsmis.
Skaņ vāļ ilgi, skaņ tik klusi
Saulis uguneigōs dzīsmis.

ZĪMYS NAKTŠ

Sáv iz boltōs vāsōs rūkys
Mauc jei tymsys gredzinteni
Sōrtu rīta akmistenī.

Tod jei klusu, klusu zūgās
Prūm nu syļa, prūm par klōnim,
Atsagulst pi kolna sōnim.

Aizkoru ai zalta punktim
Pakar jei pi dabas-sejis,
Gultā dečš nu boltys dzejis.

Īzasnauž, i jai nu kryutim
Elpa garoj sanādama.
Tymsys bārnus sasaukdama

Pyucá mātoj lomu bultys,
Lopsa rej kai suneitš smuki,
Tymā klausōs stygnu buki.

I pi vaļdineicys gultys
Sazapuļcej gurdi gori,
Tōlī taurej vylku bori.

Bet tod kolna golvai pōri
Bōly dzidra rūka vejās,
Nūgryuž aizkoru nu sejis.

Zvieri izatryukst, nakts ari...
Reita lyupys smaida sōrti,
Bolti verās dīnys vōrti.

DZĪSMIS PAVASARAM

Pār polu izmōzgōtū plōvu
Jau kīvītā pyuš fleitu sovu,
I strodi stabulej pa kļovu.

Kod sōrtōtīs sōc debess mola,
Kaļ zalta pīšus laksteigola
I mežš skaņ leidz kai teiku sola.

Kod izdzīst zvaigžņu myrgōšona,
Pār sylu viļņoj kiukōšona
I atbaļšš kūku tūrņūs zvona.

1951, Marija Andžāne

VUŠKEŅU SARUNA

— Memm, memm! —

Sauc jierenš

Klievenī, —

— Voi dreīž b̄yš

Zōlá zalá?

— Äḡ, äḡ

Viņ sīnu,

Mozin̄kīs,

I nasauc

Bolsā skalā!

— Memm, memm!

Maḡ gribīs

Sauleitī,

Kur vyzbulis

Zīḡ boltys!

— Äḡ, äḡ

Tápaḡ viņ

Klievenī —

Vāļ naktš ir

Ōrā soltys!

— Memm, memm,

Cik gordi

Sātmalī

Deigst zōlá!

Osni vōri..

Eḡz, eḡz,

Kur ryuceitš

Sudobrōts —

Tam grybu

Pōrlākt̕ pōri!

— Lab, lab

Tápaṭ̕ vāḷ

Klievenī,

Kod dzagūzeitá

Zvanäs,

Ai zalta

Motim

Máitiná

Mýṣ̕ zīdu pḷovā

Ganäs.

ZĪMYS MŌTĀ

Zīmys mōtā kaisa snīgu —
Vysu sīku,
Boltu, līgu
Dobys mīgu,
Dvāslis pīku.

Vysi celi pīsnyguši
Dzili dzili,
Boltu sagu izsaguši
Zyly syly.

Kūki snaudā īgrymuši
Dzili dzili,
Padebeši nūguluši
Zyly zyly...

Paver zalta zvaigžņu acis
Mūži mūži —
Dīvs tī myuža gaismu racis,
Spūži spūžu.

Brīnu vīna zīmys snīgu,
Boltu, dziļu,
Sajusdama dvāslis pīku,
Gaišu, mīlu.

Brīnu, gaiša mīra pylna,
Taisu pādus,
Aprūkūt zam vyzmys ciļnā
Tymsys bādys.

Zīmys mōtá kaisa snīgu —
Vysu sīku,
Boltu, līgu
Dobys mīgu,
Dvāslis prīku.

1922, Šk. Brōks

Zīma

Jōneitš vaicōja nu tāva:

— Tāteitš, kod tī laiki nōkš,

Kod ai rogovom iz mežu

Ļaudš pec molkys braukōtš sōkš?

Kod nu kaļnená iz lāji

Varās ragaveņōs skrītš,

I par upeiti iz školu

Taišni, taišni pōri ītš?

— Dielenš, dreīži atīš zīma,

ludiņus tei ladā kalš,

I iz sasolušys zámis

Bolta vylnaineitá salš.

Tūlaik zirdzenám iz mežu

Varās rogovys jau mástš,

I pa gludū zīmys ceļu

Molku, žagareņus vástš.

Tod par upeiti iz školu

Varās taišni pōri ītš,

I nu kaļnená iz lāji

Īsiedš ragaveņōs skrītš!

Pavasars

— Māmeņ, voi jau dreži

Iz mums atnōkš pavasars:

Kod tys b̄ys, kod bierzi

Skaiški dzīdōš putnu bors;

Kod iz m̄ysu teirumená

Varās vucis gonūs dzeiņ,

I iz calma, akmistená

Nūsiedš capureitis peiņ?

— Dielen, tys b̄ys tod,

Kod saulis stori špūži,

Stori spūži, spūži spīsš...

Kod nu saulis storim sasiļš

Snīdzenš boltys zudiņ-zusš;

Kod pa upeiņtom i strautim

Lely iudisneni krōkš;

Kod pa bierztalom i mežim

Vysi kūki lopōt sōkš. —

Tod nu dīnvydim iz m̄ysim

Atskrīš lelys putnu bors;

Tod pa bierztalom i mežim

Skanās skaistīs dzīsmu hors;

Tūlaik teirumenš i pļovys

Zalā vylnaineitī teisīs;

Tod ai vuceiņtom nu sātys

Tu iz teirumeni dzeisīs;

Nūzasiedš iz akmistená,

Cysu capureiti šyusi;

I izdrōzš nu veitulená,

Skali stabuleitī pyussi.

Vosora

Vasarená - zīdneseitá

Atgōjusá, atnasusá:

Pļovu zalám dečeišam —

Rūtōjuma dzeipureni,

Upmaleiti - grōvmaleiti

Zīdu pierļom pībārusá,

Mežmaleitis pīsauleitī —

Sōrtvaidzeitis zemeneitis.

Lobū vieji — Dīnvideiti,

Klusū leitu — Čabūneiti,

Pyukaineiti - mōkūneiti,

Zylaceiti - debesteni.

Saulis syltumenš — kur īsi

Līksmá, dzīsmis — naatsmīsi:

Vasarená - zīdneseitá,

Vasarená - pīrkneseitá!

Tevī jiutu vacū laimi,

Syltū bārnū dīnu pīrku.

Tevī jiutu aizgōjušōs,

Vysys daiļōs aizgōjušōs.

Vysys daiļōs aizgōjušōs

Tevī otkon atnōkušys:

Vasarená - zīdneseitá,

Vasarená - pīrkneseitá!

1928, *Ant. Antonijs*

Rudiņš

Iz palāka kaulaina kumelá

Solna par teirumim jōj

I plōnim, soltim pologim

Zámeiti steidzeigi klōj.

Mīdz actenis vālō rūzeitá,

Pi zámis gaļveni līc,

I putinenš plykijā kryumā

Nūsalš žieleigi sīc.

Par zámi iz palāka kumelá

Patš Zīmelá vacīstāvs cylpoj,

Tam pakalī zīmeļu gori

Virpulī grīžās i sviļpoj.

1935, *J. Rečs*

Pec leita

Nūleja leitenš, nūreibynōja,

Sudobra, zalta pībyrdynōja, —

Kotrā lapenī, smiļdzenī, zīdā

Mirdzūša laseitá sīta.

Miljons sauļom, breiniškā mirdzā

Pučōtō zámá kaiseita beja,

Pōri — sauļstoru lūks divkōrt jūzts

Dabasu krōsōs storōja.

1928, *Alberts*

Mozō ganeitá

Cip, cip, cip, putneni,

Moziņkī cōleiši!

Dūšu jums plōcini,

Meikstiņku, meikstiņku.

I vistenis satak

Ap ganeiti mozu,

Tik stidzenis pamat,

Nūtraucūt rosu.

I ganeitá prīcojās,

Plaukstenis syt:

Ir par jū mozōki,

Kas klausā i īt.

Cip, cip, cip, putneni,

Moziņkī cōleiši!

Dūšu jums plōcini,

Meikstiņku, meikstiņku.

1935, J. Čakuls

Bārnu dīnōs

Bārnu dīnōs dzeivá jauka,
Leits lai lej voi borga auka,
Vysod sād̄ pi pylna trauka.
Vacōkī par vysu rauga.

Bārnu dīnōs dzeivá — jūki:
Taurinteni, kači mūki,
Meiklis, pōsokys i spūki,
Meža veči — miļži, rūki.
Bārnu dīnōs dzeivá jauka —
Vari dzīdōt̄, raudōt̄ laukā,
Atskrīn māmená iztraukta
Tivleņ osorys nūslauka.

Tivleņ izgaist leits i aurá,
Paspeiđ vaigūs spūžō saulá.
Tei jau bārnu dīnu laimá,
Ka par vysu gōdoj saimá.

1944, O. Rupaiņš

Mōtis laimá

Kas var nūiṭ saulis ceļus,
Zvaigžņu lūkus izpietāt?
Kas var apjausṭ mōtis sūļus,
Mōtis ryupis izskaitāt?

Puļkstinš syt, gaili dzīd —
Mōtis sūli leidza riṭ
Snīgi snīg, pučis zīd —
Vysam pōri mōtá it.
Mīlō mōtá it.

*

Sauleiṭ, gaismys mōmulená,
Steidzīs dreizōk sietenī;
Bārnu pulka mōmulená
Celās agri reitenī.

Ā! ā! ū-li!

Biernen, guli.

Gon b̄yṣ laika spielātīs,
Māmená niu dorbā iṣ.

Guli, Jōneiṭ, guli.

Tymsa, solta ustabená,
Kod māmená atdusāja;
Tikleidz cālās mōmulená,
Vysur gaisma atvizāja,

Kurīs, gunteṇ,

Vōrīs, putreṇ:

Bārni gaida syltumeṇu
Gaida gordu brūkasteṇu.

Kurīs, gunteṇ, kurīs.

Tikleidz nūdimṭ ustabenī
Mōmulenis ryupu sūli,

Kotra jaunō dzeiveibená
Steigoj augši kai pret sauli.

— Celīs, Jureiņ,
Gierbīs, Vereiņ,
Jau iz školu kōjis aunit,
Moziņkīm tik gulāt ļaunit.
Jīm vāļ agri.
Celās lely — celās mozi,
Celās myuža aukliejums.
I par vysim mōtis mīla
Nūzalaiž kai debess jums.
Acis zib, sūli dip,
Kotrys mōti pasauķt, gryb,
Kotrys mōtái skotu raida,
Mōtis paleidzeibys gaida
I smaida, —
Pagurst saulá par dīneni,
Zvaiģžņu pulki vītā stōj,
Tikai vīnu mōmuleni,
Myužam nivīns naaizstōj:
Vurr! vurr! — ratenš
Lobīs draudzenš,
Boltu drānu gōdōtōjs,
Mōtái leidza dūmōtōjs
Par bārnim.

*

Īmīļōta tei vītená,
Kur guntená gaiši dag,
Īmeideita tei stidzená,
Kur māmená klāvā tak.
Koš! koš! zirdzeņ,
Orkla viļciejeņ,

Tu maņ bieri pylnu klieti,
As tāv nasu lelu kliēpi.

Äḡ, zirdzeņ, äḡ.

Gūteņ, muna Bryunaleitá,
Kai sorkonō bryuklīneitá,
As tāv loba žālōtōja.

Tu maņ bārnu borōtōja.

Čur! čur! — pīnenš —

Bolts kai snīdzenš

Meikstu putu capureiti
Ceļ par pylnū slauktiveiti.

Paļdis, Bryunaļ!

Putynam Dīvs dává spolvu,
Lūpam syltu kažuceni,
Tikai cylvākam par bolvu
Licš ir gudru padūmeni.

Vuč! vuč! vuceitá,

Sātys biteitá,

Par sīnená davumeni
Dūsi sovu kažuceni.

Námoj, vuškeņ.

Vysi sātys kustūneiši,
Kas tik dzeivoj klievenī
Paceļ rogas, saslīn ausi,
Mīly raugōs māmenī.

Ruk! ruk! — vepreitš;

Ūstōs šņukureitš.

Par tū mīsīs tuklumeni
Prosa gordu kimūseni.

Borojīs, vepreitš.

A kas putynim par bādu!
Žāl nabogu klausātīs;
Gaileitš saceļ taidu brāku —

Sōc voi teiri lomōtīs.
Cip! cip! vistenis,
Ša maizis druscenis.
Skaistim cakulenim esit:
Voi jau dreži ūlys dāsīt?
Jōneitš gaida.

*

Klāvā mōtái ūtra saimá,
Pošys saimái tyvōka.
Divys saimis — divys laimis!
Tys jau skaņ kai pōsokā.
A vāļ treša laimá smaida,
Nūzaraugūt māmenī;
Boltom lilejom jei gaida
Paradīzis dōrzenī:
«Nōç, māmeņ, nōç!»

Riti spūleitá!

Vāla nakts par mīra zāmi
Izklōj zvaigžņu pologus;
Dorba gaitu gōjiejeni
Seņ jau soldā mīgā duš.

Tikai vīna mōmulená
Koktā sād i ratenš ryuc:
Kōjis žigli myn iz laipys,
Rūkys boltys lynus plyuc.

Riti, riti, spūleitá,
Vierpi, vierpi dzejteni:
Pītereitš i Aneitá
Gaida jaunu kreklēni.

Riti, spūleitš, riti!
Gona gara saulis dīna,
Vāļ garōki pavedīni;
Gona gari dorba sūli,
Vāļ garōki dūmu celi:

Moza zámá — lela saimá,
Šaura, zama ustabená.
Tātá gryuti peļnej maizi —
Gōdoj svōrkus, mōmulená!

Riti, rīti, spūleitá,
Vierpi, vierpi dzejteni:
Edvereitš i Geleitá
Prosa zāči, cimdeni.

Riti, spūleitš, riti!
Mozi bārni — moza bāda —
Var pa gultu veistātīs;
Lely bārni — lela bāda —
Jōlaiž školā mōcātīs.

Jōlaiž školā mōcātīs,

Tod jīm dzeivī vīglōk īš;
Tod jī turās mōti cīnā —
Saulá īspeišš vacumdīnā!

Rīti, riti, spūleitá,
Vierpi, vierpi dzejteni:
Viktoreitš i Juleitá
Prosa jaunu sveiteni.

Riti, spūleiš, riti!
Lieni izkvieļ mozō lampa,
Drabādama līsma dzīst;
Gaišō mōtis mīlesteiba
Augu nakti nanūdžīst.

Acš aiztaisa mīga gurdums,
Bet vāļ rūkys maigi vierp;
Lyupys čyukš, vāļ mīlus vōrdus:
Sapynā jei bārnus tierp.

Riti, riti, spūleitá.
Vierpi, vierpi dzejteni!
Riti, riti, dzeiveitá,
Syuti boltu dīneni!

Riti, spūleiš, riti!

1940, J. Pabērzs

Kūču dīnys vokorā

Kūču dīna pōrskrīn, beidzās.

Sauleitá aiz mežim rīt.

Ļaudis dorbu pabeigt̄ steidzās,

Kotrs iz sovu sātu īt.

 Ōrā tymst. Nakt̄s aizdzan dīnu.

 Ustabeņōs guni dadz.

 Goldus klōj ai zaļu sīnu

 I ai goldautim tū sadz.

Mīrs i klusums mōjī volda.

Smaržoj kūčys, plōcini.

Sāstās mōtá, tāvs aiz golda;

Klōt tīm sāstās bierneni.

 Vysi svātsvineigi, jauki,

 Krystu mat, lyudz Dīveni,

 Lai Jys dūd, kab vysod trauki

 Bytu pylny iedīni.

Lai dūd prōtu, sadereibu,

Lai viers zámis bādys dzieš,

Taisneibu i mīlesteibu

Lai storp ļaudim vīnmār dveš...

 Lyugt̄is beidz. Tod svātsvineigi

 Mōtá dola kaladys.

 Saimá bauda dīvbaileigi

 Dīva dūtōs dōvynys.

I pec tam tik rōmi, klusu.

Rauga svātku maļteiti.

Kaidu breiniškeigu dusu

Dūd tī breiži svieteiti!

 Bierneni pec vakariņom

 Taisa Dīvam šyupeli,

Lai niu pīdzymušam Viņam

Dūtu mōjōs mitekli...

Verīs ōrā — zvaigžņu borā

Smejās bōlēs mienesnīks

A iz zāmis, kūka zorā

Dzierkstim mirķz tam preteim snīgs.

Šudiņ svātku pīškvokorā

Vysur svāta dusa dzymst!

Stōjās mīrs mums sirdī, gorā —

Ikdīnīškōs bādys rymst.

1911

Bārni Zīmys svātku reitā

Bārni seņ jau svātku gaida —
Tod tīm prīca, laimá smaida!..

 I raug, snīga sagā teits,
 Atīt Zīmys svātku reits.

Sōcās jaukō prīcys dīna.

Nūskumuša nav nivīna.

 Ļaudš iz bazneiceni brauc,
 Tī jūs zvona skanis sauc...

Bārni, sātā palykuši,

Vysi kūpā sagōjuši,

 Jautri stōjās dōrzenī —
 Laiku kavej puļcenī.

Vīni, jautri skraideidami,

Lelā prīcā klaigōdami,

 «Pūdus dauza», «vystys giun»,
 «Brauc iz mežu», «kūrpis šyun»,

«Gona vuškys», «kumieleņus»,

«Skustus pierk», «mej gredzinteņus»,

 «Kriemu smel», «mīstūs brauc...»,
 «Pāļu pulkā kači sauc...»

Jautri, breivi skraideidami.

Jaukys dzīsmis dzīdōdami,

 Loksta bārni — prīceigi,
 Bezryupeigi, laimeigi.

Piļneibu tī vysur mona —

Vysa teik jīm, vysa gona:

 Vysu dūd jīm svātku reits,
 Boltā snīga sagā teits.

1925, F. Trasuns

Pārkiuņš

Atsieds iz mōkūneiša,
Kai iz tvaiku malnbiereiša,
Pārkiuneitš ap zāmi braucā,
Vyzynōtīs zibšņus saucā.

Braukdams klintis pušu škalā.

Jumtus, ākys apleik vālā,

Kūkim motus purynōja,

Zibšņu šautrys vycynōja,

Cālā gaisā putekleišus,

Jaucā putnim perekleišus.

Pārkiuneiti mīļōdami,

Gaisa bungys bungōdami,

Zibšni guni slūksņom škalā,

Pārkiuneišam gūdu cālā.

Gryuši, gryuši mōkūņš šņōcā,

Pārkiuneiti vyzynōdams,

Lašom zāmī leitenš nōcā,

Izslōpušū dzyrdynōdams.

RUDINŠ

Rudineitš par zámí gōja,
Bōrzda rūgom pībyrusá,
Dubļūs nūbrysta jam kōja,
Golva sormom apaugusá.

Pučis, lopys kliepī losa,
Taisa myglys mieteleiti.
Ap jū tynās vieji, rosa,
Rūkōs nosoļ vōceleiti.

Paplieš myglys mieteleiti,
Palaiž viejus, soltu leitu;
Svōrceni jam raibi, gleiti,
Sovaidi speiđ kotru reitu.

Cytom oupom violeti,
Cytom zalta streiļom austi,
Cytim zaļums speiđ tik reti;
Beigōs vysī gubā rausti.

Atsadz solnys mieteleiti,
Dryvys, meži palīk plyki,
Palaiž leita viejputneiti,
Dubli šlákšt, kur kōji lyki.

Pamat solnys mieteleiti,
Atsadz borgū zīmeleiti;
Vysa zámá sasolusá,
Vysa doba sastyngusá.

Veirs vairs naiť rejis kultu,
Kur jam gryudi gubom byra;
Prīcojās par syltu gultu,
Sovs jam pōrts, i ols, i dzyra.

Ōrā trokoļ snīgs i auka,
Kas vāļ atliņš, zámī slauka,
Lopys cyloļ, jauc i svaida.
Rudineitš tai zīmys gaida.

ZĪMA

Aizdziņš syltu vasareni,
Rudineitš patš prūjom šmaucá;
Nūmetš lopu vaiņuceni,
Sovā vītā zīmu saucá.

Zīma īt,
Sakaļ cīt
Upis, azarus i mōrkus;
Zámá valk niu cytus svōrkus.

Augš nu gaisa
Zīma snīgu bōrsta, kaisa
Kai nu maisa,
Zemnīcenim ceļu taisa.

Vītom sanas kapanenis.
Vīgli sleið niu kamanenis,
Kumielenš tak doncōdams,
Zemnīcenš brauc sviļpōdams.

Breižim lauski rōjās, sporda,
Bolkys, sīnys, kōrtis školda.
Soltums byudus tveicej, zolda.
Itai zīma zámi voldá.

Moz par lauskim zemnīks gōdoj,
Sovu dorbu mīreigs strōdoj.
Sātā syltā ustobā,
Celā vuškys kažukā,

Pušvyd jūstu calaineiti,
Golvā mauktu ausaineiti,
Rūkā cymdu kulaineiti.

Zīma, snīdzenš, bārnu laimá,
Ōrā izīt vysa saimá.
Vītom grīžās grīztovenis,
Vītom bārnu ragavenis

Skrīn nu kolna, šliuc i sleið,

Bārnim prīca kotru reit.
Cytom ɣaizjom vystys giun,
Maitys vakariņoj, šyun,
Meiklis miņ i zāčis oda,
Puiši svātkūs žaislus rōda.

Tai teik zīma nūdzeivōta,
Vasarená nūstrōdōta,
Zvaigznis gaisā mirđz i speiđ.
Tai dzeiveitá tak i sleiđ.

Zemņika Bolss, Nr.4 1935

PAVASARŠ

Bet i zīmai beja »kaiki«,
Gōja pavasara laiki,
Zīmys dorbi škeida, yra,
Gubā byra,
Beidzās, myra.

Gausa, gausa
Saulá ausa,
Kai gunš lūdá, korsta, sausa,
Syltus viejus pyutá, dvásá,
Snīgu, ladus prūjom násá.

Sōcās pavasara poly:
Mōvā ladi, slīču goly,
Skaudzis, plūstim bolksys systys,
Oupom naizglōbtys vystys.
Grōvūs iudīnš kliēpim šļōcá,
Upeitis kai jjurys krōcá.

Dreiž vairs napalyka snīga.
Zámá mūdōs niu nu mīga:
Zōlá deiga, stīpās, auga,
Kūki zīdāja i plauka.
Putni, atskriejuši borim,
Veja perekļus pa zorim.

Trallynōja sovys dzīsmis,
Breinum jaukys, breinum līksmys.
Pļovōs ganājās niu jāri,
Kumieleni siermi, bāri,
Kozys, gūvis ragaineitis
Voi pa storpom tyulaineitis.

I storp dzīsrmom, putnu borim,
Jārim, pučom, kūku zorim
Pyutá stabuleiti gons.
A jam leidza nazkur tōli

Põr par mežim i par zõli
Bazneicenī skanā zvons.

VOSORA

Cikom pavasara iudiņš krōcá,

Tai tei vasarená nōcá.

Izgaisa jau reita solna,

Saulá verās kai nu kolna,

Apskōvusá zámi sylda,

Tū ar montu, ļaudim pyllda.

Putni dzīd,

Pļovys, kūki zaļoj, zīd,

Rudzi leigojās kai jyura.

Nu zam zīdu lopu styura

Plyust pa gaisu breineigs smōrds,

Býš niu bižom iedīņš gords,

Býš i ļaudim spāka maizá,

Tá kai řaizá,

Plyku golvu, bosom kōjom

Iztak bārnu bors nu mōjom,

Tupstās vāzu zyrgim raitu,

Īsōc bārnu spieļu gaitu,

Plyuc i boroj vāzom sīnu,

Rūtaļojās cauru dīnu

Ōrā spūdrā, syltā gaisā,

Nasād ūstobā kai maisā;

Cyti ryukoj, blikatoj,

Cyti lálkys vyzynoj.

Bet nav laika vosor līka:

Tāvim vajdzeigs povoznīka,

Mōtis ari tūpaž mona,

Ka jōm vajdzeigs zūsu gona.

Īt pi dorba, kas viņ var,

Tolkys taisa, zámi ar.

Mārgom grōbekli iz placim,

Puišim izkaptš, jaunim, vacim.

Stājās ryndā, sīnu pļāun,
Syt nu vōlom, kaļtej, kraun,
Vad iz sātu vazumenim,
Siermim, bārim kumielenim.

Tai, kod gara vosordīna,
Strōdoj ļauteni pi sīna.
Bet nu ak!

Laicenš dreiši teciņ tak.

Tik kū ļaudš pi dorba čērās,

Tá jau verās:

Augsti maikstīs guņš jau dag.

Tauta Jōņus svietej nag?

Klōt i Jōnā zōļu dīna,
Sātā napalīk nivīna,
Īt Jōneišus īleigōt,
Jōnim dzīsmis skandynōt.

Pylņys kryutis papardeņu,

Boltu zīdu sudabreņu.

Vysi kolni leigojās,

Kod sauleitá rūtojās.

Na par garu,
Nasdams vasarenis montu, varu,
Dreiš i Pītereitš ir klōtu.
Pylņys dryvys kiuļu, stotu.

Pleiv storp kiulim vylņaineitis,

Rokstim šyutys aprūceitis,

Brunčim zeida īlūceni,

Golvā zīdu vaiņuceni.

I, kod dīņys dorbi beigti,
Skubynōti, steigti, veikti,
Kod jau stājās naktis klusys,
Vysi lieņom īt pi dusys,

Slādzūt darbeņu ar dzīsmom,

Breinum jaukom, breinum līksmom.

2001, Ontons Slišāns

RUDINÁ VOLŪDYS

Dzierdu jau dzierdu,
viņ nazaklausu —
kai aiz ustobys lūga
vacijā sādā
ōbuli sazarunoj,
krysdami zāmī
i nu solnys slāpdamīs
otvolā...

Dzierdu jau dzierdu,
viņ nadaprūtu —
kū ustobys golā
pi cīma īlys
kļovlopys krysdamys
īčyukst̄ sātai
zediņū ausīs
saullāktā...

Dzierdu jau dzierdu,
vysu sadzierdu —
kū stōsta maņ
mienestenš, lūgā vārdamīs,
par ezeišim, páleiņom,
par kameņom, biteiņom
soltyjōs naktīs
atvosorā...

Dzierdu jau dzierdu,
vysys rudinā volūdys;
kod mienesnīks gaišs,

kod viejš nūgōjš gulātu,
kod škūrstynu dyumi
stīp dabasūs trapis,
lai sapneitš var nūkōpť
da maņš...

* * *

Maņ vosora,
táv vosora —
vasarená pagōjusá.
Maņ osorys,
táv osorys —
atvosora atgōjusá.
Dzārvīneitis pūrā smejšs,
vieršni sylā aizgavilej,
meža molā atbaļšš aizdzīđ
putnu dzīsmōs siereigōs.
Maņ moz prīcys,
táv moz prīcys—
solnys reitūs sauli sveiktš,
zīdmyusenīš sauvī siļdāťš,
kameneiťom stygu meiťš,
ziernyukseišu teiklus sarauťš,
saulis začēišim ļauťš skrīťš...
Maņ vosora,
táv vosora
atvosorā īkōpusá —
nūsolušōm bosōm kōjom
zam kļoveiša nūstōjusá,
losa sauvī sudabreņu,
ar kū nūpierķť voilaceņus...

2004, Pīters Jurciņš

BĪZŌ PĪNA DĪNA

Zámá solta, vītom bolta,
Lynu sauvá nasamolta.
Skribu skrabu rōcineiti,
Mutī vōrdi napōrmeiti.

Sauleiti nu okys smeļu,
Páleitá skrīn sovu ceļu.
Skribu skrabu buļbys osns —
Šudiņ vakarinis postnys.

Reitu ässim bīzū pīnu
Brūkoškōs i vysu dīnu.
Vokorā, kod lynus sprässim,
Otkon bīzū pīnu ässim.

JUBILEJA

Jubileja, jubileja!
Mūsu Guntai seši godi.
Cīmūs īlyugti nav rodi,
Tūtīs draugu plynys mōjis.
Tai, ka nav, kur paspārt, kōjis
Sabraukuši, sanōkuši ...
 Lálá Lula gūda rotūs —
 Skaistu rozā lenti motūs.
 Lōči samta kažukūs,
 Koza raibūs reita svōrkūs,
Stārkis jaunūs zōbokūs,
Vardá zaļūs lyndrakūs,
Pādejō nōk cōļu saimá
Vielā, jubilejī laimi!
 «Kai tei laimá izaver?»
 Ziņkōreigi vaicoj Gunta.

PUPU TOLKA

Māma turku pupys stota,

Tātá lomojās, voi prōts?

Kas tōs sešys vogys revās.

Kas tōs kūpš i kas tōs vōkš?

Bārni māmu aizstōv drūši,

Vysi trejs tī stōv, kai klintš.

Revās Arvis, revās Gunta.

Revās mozīs Guntarinš.

Pupys aug ar Dīva zini

Tai kai paklōjš, zaļš i bīzs.

Mozī revej, cik tik spāka.

Dorba dauđz i lela brāka.

Rudinī — kas tī par pūkim,

Pupys gotovys kod nōk,

Kaidōs krōsōs tōs tik naviz

Boltōs, malnōs, sorkonōs.

Tātá pupys škiunī sakar,

Tod pa kliepām īškā nas.

Lūba māma, Arvis, Gunta,

Lūba mozīs Guntarinš.

Lūba dīnu, lūba ūtru,

Ráđz, ka golā natikš tai

Mozī dūd tod steigā zini.

Lai brauc baba paleigā!

Baba atbrauc i ar skubu

Pupys sastīp ustobā.

Pupōs gondreiž izgaist vinš,

Mýsu mozīs Guntarinš.

Tod tik sōcās pupu tolka

Lūba lels i lūba mozs.

I, kod atāust trešīs reits,

Dorbs ir beidzot padareits.

Pupu pylņys vysys molys,
Pylņi spani, pylņys konņys,
Pylņys bļūdys, pylņys vannys,
Pupu pylņs paņ naktņ-pūdenņ.
 Kod nu lelņ dorbi golā,
 Bārņi spielis nūlķ molā.
 Nu var sōktņs godu gari
 Lelņ turku pupu kari.

MEIKLIS

Div ir blienis dariejuņi,
Babeni nav klausiejuņi,
Sābru kači dzonōjuņi
Brōleiti nav aukliejuņi.
 Atminiejums sāđ pi golda,
 Mīlojās ar madu soldu,
 Acīs nabiedneiba zib,
 Jaunys blienis darāņ gryb.
Māmená kod mōjōs braukņ,
Bierzeņ-tanti cīmūs saukņ...
Kurs nu pierīnā jūs glōbņ?

BABENÁ!

BRŪKOŠKYS

Brūkoškōs gūtená paād sīnu,

Biernenš brūkoškōs padzer pīnu.

 Začeitš suleigu bŭrkōnu grauž,

 Ziernekleitš myusai teiklu auž.

Lopsa saimnīkam cōļus zūg,

Cyuka syvānim sakneitis rūk.

 Lōcš paād avīšu ūgys,

 Vylku bārni pi jierenim zūgās,

 Vāļ mozi i jauni,

 A paza cik ļauni!